

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 80.

V Ljubljani, v ponedeljek 7. aprila 1884.

Letnik XII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 5. aprila.

Gospodska zbornica

imela je včeraj zadnjo sejo pred veliko nočjo, v kateri je brez razprave potrdila državni proračun po sklepih poslaniške zbornice. Govoril je samo baron Helfert, pa ne o proračunu samem, ampak o živi potrebi državne podpore za ohranitev starih umetnijskih spominkov, zlasti cerkev sv. Štefana na Dunaji, stolnica v Poreču, Tridentu, Brežah, Pragi in Dunajskem Novem mestu. Liberalcev bilo je več navzočih, kakor sicer, njih glavnih kolovodjev pa je manjkalo. Proračun bil je sprejet soglasno, ker liberalna stranka gospodske zbornice svoje družice v zbornici poslancev v tem neče posnemati, da bi vladi davke odrekala.

Razun proračuna rešila je gospodska zbornica mnogo peticij, med drugimi prošnjo suplentov srednjih šol, pa profesorjev v Brnu, prošnjo pismonošev in poštних služabnikov, prošnjo uradnih in šolskih slug pa kaznilničnih paznikov na Štajarskem in Kranjskem za zboljšanje plač, ki so se izročile vladi s priporočilom, da naj se na nje kolikor mogoče ozira.

Gospodska zbornica se je bila včeraj zbrala še v deželni hiši, po velikinoči pa se bode menda preselila v državnozborniško palačo, kjer se nevtrujeno dela, da bodo že skoraj dovršeni tudi prostori odločeni za gospodsko zbornico.

Žganjarska postava,

sklenjena od poslaniške zbornice, izročila se je včeraj v gospodski zbornici v pretres združeni politični in denarni komisiji. Poslaniška zbornica sprejela je po nasvetu Groholskega bistvene spremembe, da naj pavšaliranje davka velja za žganjarje, ki imajo prostora za 55 hektolitrov mešanice. Vladni predlog, naj bi to veljalo samo za 45 hektol. je propadel. Ker je ta postava z Ogersko dogovorjena, madjarski listi trdijo, da ogerska dežela tej premembi ne bo pritrdila. Ako je to res, bo morala naša gospodska zbornica premeniti omenjeno postavo, ki bi vsled tega še enkrat prišla pred poslaniško zbornico; in ako bi ona ostala pri svojih sklepih, bi bila ta postava, od ktere si država obeta okoli poldruzega milijona več dohodkov za sedaj pokopana.

Govor poslanca Obreze

v državnem zboru 22. marca gledé davkov.

Visoka zbornica! Že naprej se izjavim, da ne mislim govoriti na korist stroškov, ki narastejo pri iztirjavi davkov. Ti stroški so žalibog neobhodno potrebno zlo, in trdno sem prepričan, da tudi visoka vlada ničesar ne želi bolje, kakor skoraj rešiti se tega zla, da ji ne bi bilo potreba vsako leto tega neljubega nastavka v proračun jemati. Pravim toraj; da bom za nje glasoval in se enakega koraka nadjam od večine visoke zbornice v ožigled nujne potrebe njihove. Na misli mi je pa, da bi visoki zbornici predlagal resolucijo, vsled ktere naj bi se stroški nekoliko zmanjšali za deželo, ki je bila dosedaj preobložena. Iztirjatev davkov je kakor znano le ondi na svojem mestu, kjer ima davkoplačevalec

zadosti sredstev, pa jih neče odrajtati, naj že bo iz nagajivosti ali pa iz hudobne volje. Tega, gospoda moja, pa na Kranjskem ni! V prejšnjem zasedanju je poslanec g. Klun trdil, da odkar je zemljišni davek uravnan, ga posestniki na Kranjskem tudi rajši plačujejo. Temu nasproti pa je poslanec dr. Menger odvrnil, da je ravno na Kranjskem svota iztirjevalnih stroškov največja in taisti ondi več iznašajo, kakor pa oni iz Čehov, Šlezije, Tirol in Predarlskega skupaj in še nekaj drugih deželá zraven. Iz tega je mislil sklepati, da je g. Klun nekaj nerisničnega trdil.

Ne morem drugače, če tudi že nekoliko pozno, kar rad pripoznam, da se potegnem za čast Kranjske nasproti dr. Mengerju in trditev gosp. poslanca Kluna kot popolnoma resnično priznam. Da so se stroški za iztirjevanje davka na Kranjskem v letu 1883 nastavili v proračunu s 45.000 gld.; za Čehes 16.000, za Šlezijo s 5000, za Tirole z 150, za Predarlsko še celó s 50 gold., toraj za vse te dežele skupaj z 21.000, nikakor nima svojega vzroka v tem, da bi se na Kranjskem davki ne plačevali z voljo, temveč vzrok je v tem slučaju iskati, da po imenovanih deželah davkov ne pobirajo c. kr. davkarski uradi, temveč občine same, ktere imajo tudi pravico rubiti. Kakošne stroške, da imajo pri tem občine, nam ni znano, in se tudi ne stavijo v državni proračun. Vse drugače je pa to na Kranjskem, kjer se davki edino le po c. kr. davkarjih pobirajo in tudi iztirjujejo. Samo posebi se razume, da se morajo toraj dozdevni iztirjevalni stroški postaviti v državni proračun. To je toraj vzrok te navidezne anomalije in trditev g. poslanca Kluna, da ljudje na Kranjskem davke voljno plačujejo, ostane resnična in jo trditev g. poslanca dr. Mengerja nikakor ne pobija. Drugo pa je vprašanje, ali je pa posestnik na Kranjskem tudi vedno v položaji davke plačevati in če ob vsakem času.

Saj je znano, da je bila Kranjska dežela gledé zemljišnega davka na strašanski način preobložena. Ako primerjamo l. 1879, 1880 in 1881, ko zemljišni davek ni bil še vredjen, z leti 1882, 1883 in 1884, leta ko se je uredba že izvršila, videli bomo za prva tri svote 860.000, za druga pa 649.000 gold. na leto zapisano, in se je toraj v prejšnjih letih 211.000 gold. na leto ali pa 32% preveč plačevalo, kakor pa bi se moralo vsled sposobnosti zemlje plačevati. Ta spaka trajala je od leta 1843 pa do leta 1881, toraj celih 38 let. Pa tudi zemljišni davek, ki se je plačeval po stalnem katastru od leta 1824 pa do leta 1843 v znesku 535.731 gold. starega denarja ali pa 562.517 gold. avstr. veljave, bil je gledé cene, ki so jo tedaj deželni pridelki imeli, mnogo previsok in mislim da mi ne bo nihče pretiravanja očital, ako rečem, da je kranjska dežela v teh letih državi svote 12 do 15 milijonov goldinarjev več plačala, kakor bi jo bila po sposobnosti zemlje in po dotičnih postavah plačati imela. (Čujte! na desni!) Nova vcenitev zemljišč pokazala je še le, koliko da so bili davki previsoki in da je ta presegljaj nanašal ravno tretjino vsega zemljišnega davka, ktere ga bi bila morala dežela po pravici in resnici plačevati.

Res je, da so se ti davki leta 1882 za tretjino, t. j. za 211.000 gold. na leto znižali. Ali gospoda moja, kranjski posestniki so bili med tem izsesani, zdelani so in bēda, ki vlada na Kranjskem med kmeti, se ne dá popisati. Celi okraji se nahajajo,

ki nimajo kmetiškega posestva, ktero bi ne bilo do tretjine svoje vrednosti zadolženo, kjer kmetu tudi ob dobri letini lakota žuga, ker mora največji del pridelkov prodati, da plača obresti, dolgove in da ima za druge opravke.

No, ni me volja, da bi Vam dalje slikal temno podobo kmečkih razmer na Kranjskem. Tudi mi ne pride na misel, da bi od države nazaj zahteval, kar ji je dežela preveč plačala; tudi ne mislim zahtevati, pa bi se nam davki znižali, pač pa smemo tirjati — in to tudi tirjam, da se bo na to skozi več let z davki preobloženo deželo v bodočnosti več ozira jemalo in se ne bo z njo postopalo, skoraj bi rekel — s tako fiskalično brezobzirnostjo, kakor je bila na Kranjskem že več let v navadi. Ne morem drugače, kakor da Vam dokazem resničnost svoje trditve in prosim visoko zbornico za potrpljenje, ako Vam predložim nekaj statističnih podatkov. Kakor je c. kr. finančno ravnateljstvo v Ljubljani naznanilo, glejte gospoda, da ne navajam nobenega meni morda pristransko vdanega pričevalca — nabralo se je leta 1881, toraj poslednje leto pred vravnanjem zemljišnega davka na iztirjevalnih stroških 49.000 gold. ali 8% svote zaostalega davka sploh.

Kakor se razume, bile so te iztirjevalne svote po raznih okrajih tudi razne in je toraj tudi odstotek razen. V Bistriškem okraji nanašali so ti stroški 11.1%, v Logaškem 11.7%, v Litijskem 13.3, v Senožetskem 18.3%, v Velikolaškem 30% zaostalih davkov, in zamudnih obresti še ni zraven. Da se iztirja svota 1836 gold., ktero je Velikolaški okraj na dolgu, predpisalo se je le 555 gld. iztirjevalnih stroškov, kteri so se tudi vplačati morali! Prosim toraj gospoda, sodite sami ali je izraz „brezobzirnost“, kojega sem rabil, opravičen ali ne!

Ker je pa eksclenca gospod denarni minister v svojem govoru 11. t. m. in tudi ravno kar se izrazil, da je že večkrat popred, posebno pa v teku poslednjih dveh let posamičnim c. kr. finančnim ravnateljstvom z odlokom naročal, naj bodo bolj prizanesljivi pri iztirjevanji zaostalega davka pri manjših davkoplačevalcih, moram si toraj misliti, da se je na Kranjskem vpeljana strogost vpeljala proti njegovim nameram in proti njegovi volji in toraj smem pričakovati, da bode v bodočnosti boljše.

Ako iščemo vzroka teh tako visokih iztirjevalnih stroškov, najdemo ga prvič v previsokih opominjevalnih pristojbinah, ktere so tolike, da daleč presegajo stroške, ktere ima država sama pri iztirjavi in sicer država pri vsem tem še čist dobiček napravi, čist dobiček, ktere ga bi pri teh revežih vendar ne smela iskati! Ta čist dobiček je tem manj umesten in zavržljiv, ker dohaja navadno od manjših davkoplačevalec in te veliko bolj boli, kakor pa večje.

Če je n. pr. kdo 11 gold. davka dolžan, plačati mora za prvih 14 dni 1 gold. 5 kr. opomina, toraj ravno toliko, kakor tisti, ki je 500 gold. dolžan.

Vsled navedenega izgleda plača manjši davkoplačevalec 10% toraj razmerno od vsakih 100 gold. davka 10 gold. iztirjevalnine, večji davkoplačevalec pa le 1/5% toraj 20 kr. od 100 gold. plača. Čisto neumljivo je in jaz nikakor ne morem razumeti, kako se je zamogel narediti tako budalast iztirjevalni red.

Drugi vzrok teh silno visokih iztirjevalnih stroškov je pa to, da se na Kranjskem davki štirikrat

na leto iztirjavajo in to 15. februarja, 15. maja, 15. avgusta in 15. novembra, vsled česar se omenjene iztirjevalne pristojbine takoj početvorijo. Čisto nič bi ne imel proti temu, ako se davkoplačevalci večkrat med letom na svojo dolžnost opominjajo, ko bi le ti opominji ne bili toliko dragi in bi se ne godili tu pa tam ob jako neugodnem času! Posebno kar se tiče neugodnosti časa zasluži očitne graje.

Komur so kmetiške razmere po deželi znane, pritrtil mi bode, da je majnik mesec ravno tisti čas, v katerem ima kmet najmanj denarja. (Prav res! na desni.) Vlanski pridelki so že povziti, letošnji pa še na polji; za pospravo novih pridelkov pod streho potrebuje posestnik denarja, n. pr. ako hoče seno domu spraviti, plačati mora kosce, sušilce itd. in po navadi mora si za to vselej neko svotico na posodo vzeti ali pa nekoliko pričakovanega pridelka prodati, kar se navadno po slepi ceni zgodi.

Toraj gospôda, pod takimi okoliščinami in ob tem času od kmeta denar zahtevati, je popolnoma neumestno, rekel bi zlovoljno začetje.

Posestniku pri najboljši volji ob tem času ni mogoče plačevati, ker nima denarja. Tudi je po vsem resnično, da so iztirjevanja v majniku navadno neuspešna, kmetu pa prinašajo one velikanske stroške, katerih sem poprej omenil.

Da je obrok 15. majnika popolnoma neumesten, pripoznal je tudi deželni zbor kranjski in večkrat že prosila se je visoka vlada, da naj ga odpravi. Tako se je prosila v zasedanji leta 1881, potem v onem leta 1883, v katerem je gospod poslanec baron Abfaltretn o tem predmetu spisal jako temeljito in sploh jako izborno poročilo, na kar je deželni zbor sklenil, da nujno prosi visoko vlado za odpravo obroka 15. maja gledé vplačevanja zemljišnega in hišnega davka.

Ta prošnja mora tudi že pri visokem ministerstvu biti. Pa ne le deželni zbor kranjski, temuč tudi c. kr. deželna vlada je leta 1880 v tem smislu poročala na višje mesto, kar sem pozvedel iz govora g. poslanca barona Abfaltretna na dan 11. oktobra 1883.

Visoka c. kr. deželna vlada je med drugim leta 1880 na višje mesto to le sporočila (bere):

„V oziru na to, ker ima po izkušnji vplačevanje davka v drugem četrtletji najmanj vspeha in ker prisiljeno vplačevanje davkoplačevalcem provzroča nepotrebne ker brezvspešne stroške itd. mora se c. k. deželna vlada izreči, da naj bi se drugo četrtletje (15. maja) za vplačevanje davka popolnoma opustilo in naj bi se zemljišni in pohišni davek razdelil na enake dele, ki naj bi se vplačevali 15. februarja, 15. avgusta in 15. novembra.“ Toliko visoka deželna vlada. In vendar je finančno opravništvo kljubu prošnji deželnega zbora in kljubu priporočilu deželne vlade še za naprej obdržalo 4 obroke in med temi 15. maj. To se mi temveč čudno dozdeva, ker sem iz govora gospoda finančnega ministra zvedel, da se po drugih deželah, n. p. po Koroškem in Štajarskem po želji njegove ekselence čaka, kar je popolnoma umestno in so se vsled tega tudi ostanki zdatno pomanjšali. Kako pa, da se ta olajšava čakanja tudi v Kranjski deželi ni vpeljala, v ožigled prošnje deželnega zbora in priporočila deželne vlade, nikakor ne morem razumeti in tudi ne mislim, da bi bilo visoko ministerstvo morda prepovedalo finančnemu ravnateljstvu to storiti.

Da se, gospoda moja, tem neprilikam odpomore, usojam si predlagati v poskušnjo naslednjo resolucijo:

„Slavna vlada se poziva, da naj zaukaže odpravo pobiranja in iztirjatve zemljiškega in hišnega davka v drugem, t. j. majnikovem četrtletji in naj se vpeljejo le trije obroki za plačevanje na tri enake dele razdeljenega zemljiškega in hišnega davka in sicer na 15. februarja, 15. avgusta in 15. novembra.“ (Dobro na desni.)

Gledé izjave gospoda finančnega ministra, da je denarno ministerstvo pri volji vpeljati povsod olajšave, kjer niso škodljive državi, se nadjam da ta resolucija visoki vladi ne bo neprilika in računim na dober uspeh! (Dobro, dobro! na desni.)

Tvarinarstvo.

III.

Nemška reformacija, dasiravno je nje dogmatika nasprotna tvarinstvu, vendar je v medsebojni zvezi s tvarinarstvom. Ko se je duh osvobodil jarma božje in cerkvene veljave, oslobodilo se je meso jarma božje

postave. Luter in plemič Hutten sta si bila dobra prijatelja, humanisti so bili prvi prijatelji Lutru.

Kdor se nad tem spodtika, naj pogleda, kako se je stvar dalje razvijala v sedemnajstem in osemnajstem stoletji. Protestantska Anglija, ki je izšla preobražena iz verskega in državnega preobrata, je domovina modernemu tvarinarstvu. Hobbes, Brown in Hume obnové nauk Epikurov z brezobzirnostjo takešno, da bi se je bil sramoval Demokrit sam; ognju izročajo vse bukve, ki imajo kaj nadčutnega in duhovega nad sabo in že za naprej odvrčajo vsak poskus, s katerim bi se dokazalo, da je na svetu vse modro in pametno vredjeno.

Stopivši iz Angleškega na Francosko napreduje moderno tvarinarstvo isto tako, kakor je napredovalo zadnje stoletje pr. Kr. v rimski državi. Sij francoskega kraljevega dvora ga je redil, kakor so ga nekdanj cesarske palače v Rimu, in Epikurova čeda je sijajno od smrti vstala v gizdavih sobanah v Parizu, v kterih je Helvetius duha pripravil, da je bil kakor jestvina; la Mettrie je ljudi proslavljal rekoč, da so rastljine; a Bonnet, Rousseau in pl. Mandeville so v osoljeni besedi človeški družbi za uzor stavili — poživinjenje.

Tvarinarstvo je pokazalo vnovič svojo strahovito podobo, ne le teoretično. Na svetu ne ostane nič pri sami teoriji in nikdo ne more ubraniti mislim, da bi se v dejanje ne sprevrgle. (To je trdil tudi posl. Greuter v svojem slavoiznanem govoru rekoč, da to, kar so Schenk in drugi počenjali in kar uganjajo anarhisti, je le misel v dejanje izpeljana.) Tvarinarstvo na Francoskem se je sprevrglo v strahovito dejanje v francoski ustaji. V groznih morijah mesca septembra je tekla človeška kri v potocih; morije v Parizu tiste dni niso bile sicer tako meta-diško in skrbno osnovane, a stvar je bila jedna in ista. To je bil nauk brezboštva, ki se je vresničil, to je bilo slavno modroslovje tvarinarstva, katero so učili Jakobinoveci; Quillotine je bila vzvišeno drevo svobode ljudem, ki so prišli do svobode zveri.

Francoska revolucija je bila sklep četrtega dejanja v zgodovini tvarinarstva. Prestopimo k petemu. Tvarinarstvo v sedanjosti je nastalo prav posebno in se tudi drugače prikazuje, kakor v prejšnjih dobah. Treba ga je opazovati bolj na drobno, da ga moremo spoznati pod zagrinjalom, s katerim se ogrinja. Potajuje se pa zarad tega bolj skrbno, ker se sramuje, da je v francoski revoluciji pokazal svoj strahoviti obraz. Evropa se je prestrašila pred grozovito pošastjo, v kateri je zagledala tvarinarstvo. To je bilo treba prej zbrisati, predno se je moderni svet z nova zamaknil v tvarinarske teorije.

Nemško modroslovje je prevzelo ta nalog. Počutnost in tvarinarstvo je skrillo prav varno pod plašč, da ga pokaže o pravem času.

Mož, kateri ga je zopet na dan privlekel, je bil Ludovik Feuerbach, kakor smo že rekli pri uvodu. Prvič umoslovec po Kantu, potem vseoboževalec (panteist) v smislu Hegelnovem, postal je poslednjič tvarinar v smislu Lamettrija in Epikura. Bog je bila moja prva misel, um moja druga, tretja in zadnja misel pa mi je natvora. Te besede pa ne označijo le pota, po kateri se je ta mož vzobraževal, marveč nam kažejo zgodovino poslednjih deset let. Nemški učenjak je popustil vero v Boga in je molil pamet in pred njo na kolena padel, potem pa je molil naturo, katero je z nogami tlačil, in ta mu je postala Bog. Opijanil se je nad Hegelnovim modroslovjem, a ko se je prebudil in so ga lasje boleli poslušal je fiziološka pisma gospoda Vogta, Moleschatt mu pripoveduje o krogotoku krvi in gospod Büchner ga bavi s šalami o moči in snovi.

Kakšne so pa te misli, katere nam razlagajo ti učenjaki? Takoj jih hočemo bolj na drobno preskusiti. Poprej pa vendar moramo umeti, da novega tukaj ni ničesa, kakor fraza (beseda), v katero to oblačijo. V resno naravoslovje hodijo le na sprehod, kakor pravi Liebig, pa se vendar ponašajo, kakor da bi bili preiskali nebo in zemljo. Močni so v tem, da zametujejo vse, kar njim oporeka, a drzni tako, da neprevidnega čitatelja s kakošno glasilko ali s kakošno šalo po glavi butijo in omamijo.

Nečimernost, veljati za kaj posebnega in tako mamilo, to je ključ do skrivnosti, da se tvarinarstvo tako hitro razširja; o njem se pa tudi more reči: zmota se tem hitreje razširja, čim bolj je plitva. To pa ni kaj posebno laskavo za naš vek, za naše izobraženje, pravna moč naše moderne družčine pokaže se v slabem svitu. Le tam, kjer je prava učenost zgubila svojo moč nad duhovi, in kjer je pravnost omajana v človeški družbi, mora cveteti

slovstvo, kakor je n. pr. v Gruzovih romanih, ali v „Gartenlaube“ itd. Zakaj je tako prišlo, in kako daleč bode to segalo, na to danes ne odgovarjamo, hočemo le pokazati, da je moderno tvarinstvo ravno isto, kakor je bilo v pretečenih stoletjih, in kakor je bilo pred tisoč leti, tako je še dandanes, tvarinarstvo začne korenino poganjati in sad roditi takrat, ko ljudstvo začne pešati v nravi in vedi.

Politični pregled.

V Ljubljani, 7. aprila.

Notranje dežele.

„Vaterland“ prinaša *vojaško novice*, katere bi se za pirhe sicer ne bili nadjali, vendar pa po pridjanem pojasnjenji menda ne bo kake nevarnosti. Vojno ministerstvo je nedavno odposlalo ukaz vsem zapovedništvom, da naj zapovedo podrejenim oblastnim brušenje orožja, in sicer: 1. Vse ročno orožje na klino, kolikor ga je pri vojaki in po c. k. orožnicah tehničnega topništva, naj se takoj začne na pol oestro brusiti. 2. Vse orožje na klino kakor sablje in bajoneti, ki so pri vojaških oddelkih po zalogah, naj se prično odmah na oestro brusiti, kar se je po navadi do sedaj še le vedno ob času mobilizacije zgodilo. Ob enem je vojno ministerstvo zaukazalo, da naj se čete preskrbé s potrebnimi brusi in pilami. S temi bodo v slučaju mobilizacije na pol brušeno orožje v najskrajnem času poojstrili. Dunajsko zapovedništvo pristavlja dotični ukaz izvrševajoč, da se morajo ondašnje čete z brušenjem orožja na vso moč podvzati, in sicer tako, da bode orožje do takrat že nabrušeno, ko bo čas na Bruški tabor oditi. Vzrok, da se bo sedaj že orožje brusilo, ko je v Evropi mir od več kakor deset milijonov bajonetov podprt, pravi vojno ministerstvo, je to, da se bo ob času kake slučajne mobilizacije to delo prihranilo, katero se sedaj-le prav lepo opraviti da; ob času mobilizacije so pa roke družega dela polne.

Suplenti srednjih šol na Dunaji, po Dolnji Avstriji, Čehah, Moravi, Šleziji in Galiciji prosili so po peticiji na državni zbor za popoljšanje svojega položaja. Peticija je bila 2. aprila pri dotičnem budgetnem odboru pri obravnavi in jo je posebno poročevalec Jireček prav toplo priporočal. Najbolje bo, pravi Jireček, ako se bodo suplenti postavili na stališče, kakor ga imajo c. k. avskultantje, to je, da naj se po nekoliko dosluženih letih vstajejo med državne uradnike, tako da se jim bodo leta tudi vračunila in pa primerna nagrada naj se jim določi. Vladni zastopnik sekijski načelnik Fiedler je obljubil, da bo vlada vse storila, kar bo le v njeni moči.

Anarhisti so zopet izvršili zločin, da človeka groza sprehaja pri spominu na tako človeštvo. Po noči od četrtka na petek oropali so župnijsko cerkev v Inzersdorfu pri Dunaji popolnoma in odnesli, kar jim je ravno denarja vrednega pod roke prišlo. Odnesli so tri dragocene kelihe z dragimi patenami in vse posodice za sv. zakramente umirajočih. Prazne burse pometali so po cerkvi. Odnesli so tudi vso cerkveno obleko, tako da se drugo jutro navadne tri sv. maše niso zamogle opraviti. Še le ko so si izposodili en del cerkvenih posod iz sosednjega Altmansdorfa, brala se je pozno dopoldne ena sama sv. maša.

Ogerski in hrvaški Srbi so se zjediniili v jedno skupno srbsko stranko, ki bo svojo ost proti Tiszi obrnila. Do sedaj ločeni po deželah in po mišljenji bil je njih položaj popolnoma podoben vozu, ki je na obeh koncih vprežen in se nikamor ganiti ne more, ker se dotični sili, katerih vsaka sama bi ga z mesta spravila, nasprotujejo in medsebojni vspeh vničujete. Hrvaški Srbi delali so Hrvatoma kljubovajoč na korist Tiszine vlade in so jo po mogočnosti povsod podpirali, kjer so se le količkaj opreti zamogli. Ogerski Srbi so se pa ravno nasprotno obnašali. Stavili so se povsod Tiszi po robu, kjer se jim je le priložnost ponudila. Vsled programa, katerega smo nedavno priobčili, sicer sedaj v prvi točki obljubujejo, da bodo za vlado delali, kolikor jim bo to raz njihovega stališča mogoče, ob enem pa dve drugi taki točki razvijó, da jih boste takoj z liberalno Tiszino vlado naskriz pripravili. Hrvaški Srbi z njimi združeni bodo morali tudi z njimi korakati, ako hoče zadržati kaj pomena dobiti in tako bo madjarska vlada na Hrvaškem zgubila precej pomenljivega zaveznika, Hrvatje pa — če si že ravno prijatelja ne bodo dobili, pa vsaj sovražnika ne bode imeli, kateri bi jim kljubovajoč nagajal. Ko bi pač še verski prepiri in iz njih izvirajoče sovraštvo med Srbi in Hrvati prenehati hotlo, da bi se obe stranki zjediniili v eno in tako močno stranko, potem še le bi kaj zdalo, kadar bi vse svoje moči proti nasprotnikom obrnili, namesto da bi se med saboj klali in preganjali.

Vnanje države.

V Rimu sošli so se laški poslanci za komisijo, ki se bo ob svojem času v Gorici zbrala posvetovajoč se gledé *ribarstva v adrijskem morji*. Posvetovali so se poslanci Berio, Capelli, Giglioli,

Riola, in nadzornik luke. Poleg imenovanih vdeležili so se seje tudi Brin, Grimaldi Mancini in pa glavni ravnatelj konzulatov Peireli; določili so zahtevanja, ki se bodo v Gorici od laške strani stavila. Za omejeni podaniški razum je res nerazumljivo, kaj je tukaj, bodi si z jedne bodi si z druge strani, kakih zahtevanj potreba. Morje adrijsko, ki je bilo nekdanje slovansko, je zadosti široko, da se po njem potegne črta, recimo od državne meje pri starodavnem za nas Slovence pomenljivem Ogleji na križevno točko 13 meridijana iztočne daljave od Greenwicha s 45 sporednikom severne širjave in od tod pa naravnost na otok Pelagoza, ki je v ravni črti na sredi morja, ako Rim in Dubrovnik zvežemo. Tako bi se adrijsko morje po pravici in resnici razdelilo na „vsak pol“ in prepričani bi bilo enkrat za vselej konec. Nam se vsaj dozdeva, da bi imeli mi vsaj toliko pravice na morji, kjer je plaval že tedaj naš hrastov brod, ko so se v Rimu še le ladije učili tesati, kakor pa naši sosedje vročekrvni potomci Romula. To bi bila prava in poštena delitev; kolikor bolj proti avstrijski meji se bo pa ribarska črta določila, tem večja bo krivica, ki se bo Avstriji godila.

Bonghijevih idej na Laškem gledé avstro-laške bodoče politike, katero nam je v državnem zboru isterski poslanec dr. Vitezič tako mojstersko v njeni popolni nagoti slikal, poprijela se je že laška vlada, da jih bo pričela polagoma, se vé da, korak za korakom vresničevati. Nedavno namreč je počil glas po Evropi, kakor da bi bila Italija peto kolo pri avstro-nemški zvezi in da je le zaradi tega pristopila, če bo morda zopet kje kaj za-njo odletelo bodisi na severo-iztočni ali pa na severo-zapadni strani. Tak razglas pa, se vé, da nikakor ne more našim političnim prijateljem onstran Adrije povoljen biti. Zato se je laški minister zunanjih zadev, Mancini, na 5. t. m. v kamori pri seji izrazil, da to ni res, da bila bi Laški uloga petega kolesa pri evropskem mirovnem vozu odmenjena, temveč je Laška pristopila avstro-nemški zvezi kakor popolnoma enakopravna evropska vevlast. Laška vlada se je toraj poprijela Avstriji prijazne politike, Bonghi je tako nasvetoval. Ona bo Avstrijo pri njeni orientalni politiki podpirala po svoji moči. Bonghijeva misel je, si s tem naše Primorje pridobiti, po katerem se jim že davno sline cedijo in pa po južnih Tirolih. Kedar bo Avstrija z laško pomočjo v Solunu, tedaj bo Italija — v Trstu in Tridentu, ktere kraje ji bo Avstrija menda iz hvaležnosti odstopila. Tako sanjarijo naši dobri prijatelji, Lahji. Da bodo tudi na to delali je gotovo; se jim pa bode le posrečilo, ter se sanje vresničile — upamo da ne; a treba pa je isterski „irredenti“ drugače na glavo stopiti, kakor do zdaj.

Bolgarskemu taboru v Sofiji, na katerem se je izrekla nada na konečno združenje vseh Bolgarov v jedno celoto, t. j. Bolgarije in sedanje iztočne Rumelije, na Dunaji ne pripisujejo nikakor kdo vé kakošnega pomena; temveč mislijo, da mu je bil poglavitni namen to, da so nameravali otežiti zopetno imenovanje kneza Bogoridesa (Aleko pašo) za guvernerja, ktera volitev se bo sedaj kmalo vršila. Aleko paša je tak gospodar, kakoršni so Turki navadno. Za narodno prebujenje se ne briga, še manj pa za zboljšanje narodnega gospodarstva; temveč pa obrača pazljivo svoje oči na to, kako bi si polnil svoje žepce. Bolgari v iztočni Rumeliji stanovajoči so se pa njegovega gospodarstva že do dobrega naveličali in bodo skušali, da se ga otresejo. Če se jim to že letos posreči, ali pa ga bodo morda še družih pet let morali imeti, se sedaj zavestno še ne more reči.

Bismark je pisal vsem nemškim konzulom po severni Ameriki, da naj se ondi vsak na svojem odločenem mestu izrazi da prepoved vpeljave ameriške svinjine nima nikakih političnih vzrokov, temu se je vpeljala edino le iz zdravstvenih ozirov. Kakor hitro bo mogoče, in kakor hitro se bo dokazalo, da ni nobene nevarnosti več gledé javnega zdravja, se bo prepoved preklicala. Mislimo, da se ne motimo, ako otroka po pravem imenu pokličemo, rekoč, da je Bismark vse to le iz sovraštva do ameriškega poslanca Sergeanta, s katerim se kar nič nista mogla, na oder spravil. Sedaj, ko je Sergeant drugemu prostoru naredil, se pa tudi Bismark pripravlja, da bo polagoma preklical. Se vé da, kar tako čez noč kaj takega ne gre, sicer bi bilo preveč očitno, da je bilo vse le nagajivost in družega nič.

Grof Parížki francoskim republikancem več preglavice dela, kakor pa sploh sami priznati hočejo in to tem več, ker so mu naklonjeni tudi zmerni novorepublikanci in celó v kabinetu samem nahajate se dve stranki oziroma na to. Pravi republikanci le čakajo, da se bo v kamori zopet sprožil predlog na izgon vseh tistih družin iz francoske zemlje, ktere so kdaj ondi vladale. Takoj, kakor se bo to zgodilo, jeli bodo postopati proti njim.

Upor delavcev v Anzinu na Francoskem ni še zatrt, 4. t. m. prijeli so orožniki človeka in so ga s saboj vzeli. Trije delavci in pa ena ženska, vsi štirje od Anzinske delavske stranke, ki se kuja, planejo nad orožnike in vjetnika osvobodé. Drugi dan so pa za ta protipostaven čin sami zapadli ostri pravici. Prijeli so jih in zaprli. Oddelek dragoncev so napadle postopajoče ženske ter so jih z kamenjem in z otrebki obmetavati jele. Dragonci so bili pa jako hladnokrvni ostali in so tiho zaničevanje jih, jim hrbet obrnili. Delavci so podkurjeni od socialistov in za-nje kostanj iz žrjavice pobirajo. Da je to resnica,

potrduje nam anarhistični tabor, kterege so nedavno, meseca marca je bilo, v Parizu imeli, kjer so očitno povdarjali, da je Francija ona dežela, od koder bodo svoje nakane izvrševali po celem svetu. Popred je morajo pa še popolnoma v pest dobiti. Da jim je bila resna volja in nikakor ne prazno besedovanje, priča nam kujavica v Anzinskih premogokopih. Delavci so si že toliko pridobili, da bodo lahko z njimi vse začeli, za karkoli jih bodo porabili hoteli. Prav umestno bi bilo, ko bi republika tukaj ob pravem času s krepko roko med nje posegla in nekoliko smeti pospravila. Kar je preveč, je preveč in tega tudi želedec francoske republike ne bo lahko prenašal.

Izvirni dopisi.

Iz Kamnika, 6. aprila. (*Liberalizem, mož beseda, surovost, otročja jeza*). Kdor je pred štirimi leti opazoval volitve v naš občinski zastop, pozdravil je njihov izid z veseljem, ker pričela se je za Kamnik nova doba. Potrjeni so bili za zmiraj našemu narodnemu razvitku sovražni elementi, odbila jim je ura in vsak je spoznal, da ta stranka tukaj ne bode gospodovala več. Za župana je bil izvoljen mož, v kterege so svoje nade stavili vsi narodni meščani brez razločka stanu. Toda ta nada je splavala po vodi, mož pa, v kterege smo toliko zaupanja stavili, je ostal in postal oče malopridnega sinu — liberalizma.

S početka tiho, potem vedno bolj očitno se je začel širiti liberalizem v našem mestu na narodni padlagi, kteremu smo se z vso silo ubranili in ga premagali v nemški obleki. Kako je bilo to mogoče? me vpraša bralec. Poštene Kamniške mestjane ni nihče dovelj podučil o liberalizmu in njegovih tendencijah in iz tega vzroka niso bili pozorni, kakor bi bilo potreba, ko so se ti nauki pod krinko naprednjaštva vsiljevali; — in z liberalci so jo potegnili tudi taki možje, kterim se je že samo ime „liberalen“ nekdanje zdelo nevarno in gnjusno, da, danes smo že tako daleč prišli, da se nekteri dosedaj verni Kamničanje tega nazivanja ne sramujejo, njihovi voditelji pa so začeli misliti, da bode Kamniški liberalizem boljši od Dunajskega, kteri se prodaja v glavni zalogi Herbstovi, in kteri bi slovanskim narodom vzel vse pravice, cerkev in vero pa ob vso moč in veljavo pripravil. Kakor je vsakemu znano, se pri tej firmi tudi naša vlada ne poslužuje več.

Med vsemi mesti na Kranjskem je zadnji čas najbolj na levo se nagnilo naše mesto, in ravno to mesto, ima veliko število poštenih mož, ki niso bili popred nikoli sovražni cerkvi in sv. veri, ter niso vedeli, kedaj so postali, kar so zdaj. Bog daj, da bi vsaj ti kmalo spoznali, da so na napačni poti, in jo zopet na pravo ukrenili. Župan, se vé, da bo ostal, kar je.

O volitvi v mestni zastop je „Slovenec“ že govoril. Neki dogodek pa zasluži, da se ga tukaj še omeni. Volitev namreč ni bila tako mirna, kakor bi si človek mislil, akoravno so se ji odtegnili skoraj vsi konservativni volilci. Ko je gospod župan nemir in godrnjanje zoper svojo osebo zapazil, rekel je javno in glasno, da on ne sprejme predsedništva, če bi bil tudi voljen. Nek volilec tedaj vpraša župana: „Gospod župan, ali bodele tudi mož beseda ostali?“ Na to g. župan: „Da, jaz ostanem mož beseda“. Potem je bil g. S. za predsednika mestnemu zastopu izvoljen, je prevzel volitev in ostal mož beseda — ali kali? Je pač res, da kolikor več liberalcev, toliko manj značajev.

„Kervavo znamenje“ na cesti proti Podgorju je vsakemu Kamničanu znano, in še daleč okrog. To je ob enem zgodovinski spominek, ki je stal nad 300 let, in o kterem je pisal naš Podgorski pisatelj Ogrinec. To znamenje ne stoji več. V noči po prazniku Marijinega Oznanjenja so ga suroveži — morebiti so bili tudi pijani — porušili, in zdaj ni več kamena na kamenu. Tako so že tudi drugi začeli podirati znamenja. Exempla trahunt!

„Slovenec“ ima pri nas zagrizenega sovražnika, ki ni nihče drugi, kakor J—ov Tonček. Ko se je pošiljala posameznim udom naše čitalnice pola, na ktero so se udje podpisali za naročitev časopisov, prečrtal je omenjeni fantiček v svoji „pravični“ jezi na konservativni časopis s svinčnikom vse podpise, ki so bili za „Slovenca“. No, „Slovenca“ gotovo to vničilo ne bode, kakor psiček, ki je lajal na luno, taiste tudi ni premaknil. Morajo že biti ljudje razne baže na svetu.

Izpod sv. Jošta na Kozjaku, 8. aprila. (*Ne prezeti!*) Kedaj da nemila smrtna kosa s človekom napravi račun, tega pač ne moremo naprej vedeti. Danes, v dobi železnice in telegrafa pa tudi oddaljeni prijatelji in znanci niso predaleč narazen. In gostokrat se pripeti, da nas je kateri stari prijatelj zapustil preselivši se v dolgo večnost, a mi to čestokrat že zastarano novico zvemo prepozno. Blagovolite toraj, gospod vrednik, ali to pismice vvrstiti v svoj velečislani list ali pa z lastno opombico priobčiti prošnjo, naj bi gospodje duhovniki in učitelji, ker te iz umevnih razlogov največkrat zadenejo omenjene okoliščine, smrt svojih tovarišev dobrohotno naznanili „Slovencu“, ki se po deželi skoraj povsod nahaja, po brzozavnem potu.

Še nekaj. Štajarski naš imenik učiteljev priobčuje samo tiste osebe, ktere še službujejo; imena dosluženi učiteljev tam iščeš brez vspeha. Kakor se poroča, pripravlja se izdavanje imenika učiteljev kranjskih. Želeti bi bilo, da sostavljalec svojih starih tovarišev-doslužencev tako ne prezirajo. Razun tega naj bi sklepoma ne pozabili dodati izkaz skupnega števila vseh učiteljev, učencev, šol in razredov. Tako je bilo v predzadnjem imeniku učiteljev štajarskih, a v zadnjem je tak pregled opuščen. Semtertje človek vendarle, kakor dopisnik iz lastne skušnje zna, potrebuje... potrebuje statističnih podatkov, in če hočeš sedaj zvedeti število učiteljev itd. bodi si za celo deželo bodi si za posamezne okraje, moraš listkati in po nepotrebnem tratiti dragi čas.

Z Dunaja, 5. aprila. (*Kupčiska in obrtniška zbornica v Pragi*) bila je te dni od kupčijskega ministra razrušena, in ob enem zaukazane nove volitve, ki se imajo izvršiti najdalje v treh mesecih po novem volilnem redu. Začasno vodstvo zbornično prepustilo se je dosedanjemu predsedništvu. Liberalna stranka se nad tem razpustom zelo hujuje, še bolj pa, da se ima za prihodnje volitve peljati že novi volilni red. Stari volilni red je bil namreč tako sostavljen, da je liberalna stranka brez posebnega prizadevanja dobivala večino, po novem volilnem redu pa so razmere pravilno in primerno vravnane in je odpravljena prednost za liberalno stranko, ki se po pravici boji, da odslej v tej zbornici ne bode imela več ona večine, ampak narodna stranka. Zato so se že pri budgetni razpravi liberalni poslanci kakor Herbst in tovariši tolikanj grozili vladi, in zato tudi zdaj njih listi točijo mačkine solze.

Z Dunaja, 5. aprila. (*Dva ukaza c. kr. namestništva. Goljufivi bankir*). Dunajski listi danes poročajo, da je c. kr. namestništvo društvu, ki oskrbuje konjsko železnico, zaukazalo voznjo s 1. majem zdatno znižati. Namesto 12 krajcarjev plačevalo se bo za voznjo po mestu le 9 kr., v vnanje kraje pa po 15 kr., namesto dosedanjih 18 kr. Društvo je imelo tako silno dohodkov, da so imeli upravni odborniki po 95.000 gld. plače; zato je namestništvo zaukazalo znižanje voznjine in s tem prav močno vstreglo Dunajskemu prebivalstvu.

Neki drugi ukaz c. namestništva zbudil je tudi veliko pozornost po časnikih, namreč ukaz, ki določuje hude zapreke za Požunski živinski sejem. Madjarski judje so hoteli namreč Dunajske mesarje siliti, da naj bi hodili v Požun živino kupovat. Vlada pa želi, da bi se kolikor mogoče povzdignil Dunajski sejem, in je nedavno razglasila dotični tržni red, in v zvezi z njim je namestništvo izdalo omenjeni za Požun neugodni razglas. Madjari so zaradi tega zagnali velik hrup in žugajo, da se mora njih vlada v tej zadevi odločno postaviti na noge in naši vladi pokazati zobé, ako ona ne preklicé ukaza Dunajskega namestništva. Reč se je včeraj že v ogerskem deželnem zboru razgovarjala in kupčijski minister je rekel, da se je telegrafčno obrnil do naše vlade, ker se ukaz Dunajskega namestništva z ogerskimi postavami in tudi z avstrijskimi živino-zdravniškimi postavami ne strinja. Radovedni smo, kako se bo ta za Dunajsko mesto silno važna zadeva rešila.

Včeraj so zaprli bankirja Redlicha, ki je po zgledu nekdanjega Plachta ljudi peharil, češ, da z njihovimi denarji kupčuje na borzi. V resnici pa je tuje denarje zapravljaj z gizdavim in zapravljivim življenjem. Nedavno je tirjal eden izmed njih svojo zalogo nazaj, in ker mu je ni mogel dati, naznanil ga je policiji. Kmalo potem oglasila sta se še dva druga, kar je policijo pripravilo, da je Redlich prišla in zaprla.

Domače novice.

(*Naše p. n. čitatelje*) danes posebno opozorujemo na govor državnega poslanca gosp. Obreze o davkih, koliko jih je naša uboga dežela preveč plačala.

(*Slovenske Matice književni odsek*) je posvetoval se v soboto o knjigah za prihodnje leto; prihodnja seja odborova bo pred sv. Jurijem, da se v njej odloči napovedani občni zbor.

(*Za popotovalnega učitelja*) na Kranjskem je namesto g. E. Kramarja, kateri je sedaj na Primorskem, imenovan g. Gustav Pirc, tajnik kmetijske družbe.

(*Dnevni red seje mestnega odbora*), ktera bo v torek, 8. aprila, ob 6. uri popoldne v mestni dvorani. I. Naznanila prvosedstva. II. Šolskega odseka poročilo: a) o remuneraciji za začasno opravljanje laborantove službe na veliki realki; b) o postavljanju peči za obrtno učilnico v kletnih prostorih realkega poslopja; c) o prezentovanju za Jurij Schmeidovo dijaško ustanovo. III. Finančnega odseka poročilo o zavodu za varovanje malih otrok prošnji za podporo. Potem tajna seja.

(*Vojaška godba*) svirala je včeraj dopoldne od 1/2 12 pa do 1/2 1 ure v zvezdi prvokrat letos. Šetajočega občinstva od nežne mladosti tja gori do sive starosti privabila je zelenčeva spomlad vsakega stanu toliko, da se je tu pa tam kar gnječa delala. Kakor po navadi, bila je prva letošnja javna godba jako točno in lepo izpeljana. Dirigiral je kapelnik gospod Nemrava sam.

(*Razstavo umetnih cvetlic*), ki je vredna, da si jo človek prav od blizu ogleda, bila nam je priložnost včeraj občudovati. Kar mati narava po svojih neumevni naravnih zakonih in po volji božji spomladi, poleti in jeseni krasnega in veličastnega porodi na pisanem površju naše zemlje, povsod ji je človeška roka za petami in z umno glavo skuša ponarediti, kar vidi v narave krilu. Taka je tudi razstava umetnih cvetlic in drugih rastlin, ki se sadé za lišp po gosposkih vrtovih domače umetelnice gospe Nekrepove v Špitalskih ulicah v prvem nadstropju nad Valvazorjevo kavarno. Bodi si cvetje ali pa zelenje je tako dovršeno in podobno napravljeno pravemu naravnemu cvetju, kakor je bilo tisto naslikano grozdje v starem veku, ki so ga tiči kavsat hodili, misleč, da je pravo resnično grozdje. Od male ponižne vijolice in nedolžne nežno duhteče šmarnice, pa do mogočnih inostranskih cvetlic Aloe in družih je toliko krasne paše za poželjivo oko, kakor je nismo še kmalo videli. Vsakega prijatelja opozorujemo na to nenavadno razstavo domače naše obrtnije, posebno naj pa častita duhovščina, ki iz dežele v Ljubljano zahaja, ne opusti prilike ogledati si v resnici prekrasnega izdelka človeškega uma. Gospa Nekrepova z največjo ljubeznjivostjo vsakemu obiskovalcu krasno razstavo razlaga in ni obiskovanje s čisto nobenimi stroški sklenjeno. Umetne cvetlice in drugo prekrasno zelenje bi se tudi za cerkveno okrasitvijo bolj podajale, kakor pa vse do sedaj pri nas vpeljane.

(*Kukavica*) oglašala se je včeraj popoldne pod Tivoli. Čuli smo prvič dvakrat, drugič dvajsetkrat in tretjič pa šestnajstkrat zakukati in sv. Jurja klicati. Navadno pride kukavica teden pred sv. Jurjem. Letos jo je pa gorka spomlad poprej privabila.

(*Čudna prikazen*) na Šmarni gori je ta, da letos gora po svoji severni toraj od solca in proti Grintovcem obrnjeni strani zeleni, po solnčni proti Ljubljani obrnjeni pa še nič! Kje bo vzrok?

(*Popravek*.) Razna dela, pesniška in igrokazna Jovana Vesela Koseskega z njegovo podobo je tiskala „Slov. Matica“ v 2000 (ne v 200, kakor je „Slovenec“ št. 79 poročal) proizvodih, ki so do jednega pošli vže vsi; dodatka k tem delom je še 271 iztisov; Vodnikovih pesni pa 378. Tudi je še 31 zvezkov „Olikanega Slovenca“ na razpolaganje.

Razne reči.

— Gimnazij v Ptui. Dobili smo sledeče vrstice: V govoru g. dr. Vošnjaka, ki ga, vrli „Slovenec“ objavljaš, se v štev. 79 bere, da je deželna „realgimnazija v Ptui“ le nemška itd. Kar se tiče imena samega, je pomota. Ustanovili so sicer tam realni gimnazij. Ko so se pa pred nekaterimi

leti zgornji Štajarci obrnili do deželnega zbora s prošnjo, naj se „realni gimnazij“ v Ljubnu, Leoben, prelevi v „višji gimnazij“, takrat so tudi ptujski „Realgimnasium“ prekrstili v „Untergymnasium“.

— V Ljutomeru je, kakor se nam poroča, pokojni administrator, č. g. Ozmeč, začel okrasiti farno cerkev, delo nadaljeval je gosp. profesor Šinko. Ta dva sta prostorno poslopje s pomočjo faranov dala naličiti na presni zid. Sedanji župnik in duhovni svetovalec, veleč. gosp. Šrol, pa se je lotil zvonika, katerega namenil „nategniti tako, da bo stavbi cerkve primeren“. Stroški bodo znašali kakih 4000 gold. Imenovanec sam je v ta namen obljubil priložiti 500 gold., ostalo bodo oskrbeli darežljivi farniki, in, kakor slišimo, so tudi takajšnji rojaki, ki služujejo po raznih krajih, zložili zdatne svotice za zvonik.

— Nebo je bilo odprto — so nam pripovedovali časih stari možje in žene. Tako prikazen smo videli 3. t. m. na Pivki. Okoli 7 minut čez 10. uro zvečer se je zasvetilo kot blisk proti severozapadu; prelep velik meteor je letel naravnost navpik z neba proti zemlji. Gruča njegova je žarela rumeno kot solnce, a za njim se je vlekel dolg rep, ki se je videl na nebu kot rudečkasta svetla palica še kake 2 ali 3 sekunde potem ko je bil meteor zatrlil se že za gore.

— V Solnogradu se je poročil nek trgovec z luteranko in sta pred poroko napravila pogodbo, da bosta vse otroke v luteranski veri izredila. Zena mu umrje in on želi edino 6letno hčer v katoliški veri izrediti, kar je tudi gosposki oznanil. Gosposka pa in naposled minister za bogočastje tega ni dovolil, opirajoč se na postavbo od 25. maja 1868, kjer stoji pisano, da se pri mešanih zakonih sinovi v veri svojega očeta, hčere pa v oni svoje matere izgojajo. Vendar pa v sporazumnosti oba zakonska po svoji previdnosti tudi lahko drugačno pogodbo napravita; tudi vero otroku lahko spremeni, ako ni še 7 let star. Ako pa eden odmrje, drugi nima pravice otroku vere spreminjati, ako jo otrok po končanem 14 letu morda sam ne spremeni iz lastnega nagona.

— „Grobar katoliške vere“, belgiški minister Vanhumbeeck je zbolel in pojde proti jugu zdravja iskat. Kakor se kaže ni to opravilo nič kaj lahko, ker mu je omajalo zdravje!

— Kako se pišejo izvršne novele? „Pokrok“ piše: Leta 1880 objavil je „Lumir“ Zolovo povest „Napad na mlin“ iz dobe prusko-francoske vojske v česki prestavi. L. 1878 je pa neki H. pl. Lankenau priobčil v Stutgarski „Illustrierte Welt“ povest „Tamara“, ki ima biti epizoda iz rusko-turške vojske na Kavkazu. Pisatelj si pridržuje vse pravice, torej se povest brez njegovega dovoljenja ne sme v drugi jezik prestaviti. Tudi pravi v začetku: „Slavnemu občinstvu si dovoljujem naznaniti, da se je sledeča povest zvršila v zadnji vojski, in da njeno resničnost spričuje ruski dostojnik, ki se je prišel na Nemško zdraviti“. Ako pa primerjamo Zolov „Napad na mlin“ in pa Lankenauovo „Tamoro“, zapazimo, da se razun kratkega začetka in konca oba spisa popolnoma vjemata. Kdo je tedaj prvotni spisatelj in kdo pa uzmovič. Emil Zola ali H. pl. Lankenau?

— Da bi bil volk sit in koza cela. Vrhovni protestantovski konzistorij je odločil, naj se oni mrlič, ktere mislijo sožgati, pred sožiganjem pokropé in da ni potem, ko postavijo vrš s pepelom na odločeno mesto, nobenega obreda več. Ko se je pa ortodokska stranka temu odloku uprla, bil je konzistorij v veliki zadregi in je dovolil vsakemu posamezniku, naj naredi kar hoče. Glejte kako si zna „previdni“ protestantovski konzistorij pomagati iz take zadrege, kakor je vprašanje, ali naj se kristjani cerkveno pokopljejo, ali pa na paganski način! Zopet nov dokaz za besede Berolinskega dvornega pridigarja Stöckerja, da večina protestantov ni več kristjanska.

— Na Francoskem ne mine skoro noči, da bi tatje ne oropali kake cerkve ali pa še več. Ni dolgo od tega, kar so lopovi vlomili v neko cerkev v Toulouse, razbili tabernakelj, svete hostije razmetali, ciborij pa odnesli. Takemu početju se na Francoskem pač ne morejo čuditi, kjer uči toliko profesorjev, da je katoliška največja sovražnica republike in da ne sme nobenega imetja imeti. K temu se pridruži še slab izgled, katerega je dala prostozidarska vlada vsem tatovom s tem, da je pred nekoliko leti sama oropala toliko samostanov vsega premoženja in na to še uboge redovnike izgnala iz dežele. — Kar se seje, to se žanje.

Telegrami.

Dunaj, 7. aprila. „Fremdenblatt“ dokazuje, da je prepoved dolenje-avstrijske deželne vlade gledé vpeljave pitane živine iz Požuna na Dunaj popolnoma opravičena po postavi o živinski kugi.

Dunaj, 7. aprila. Ornitologični kongres otvoril je cesarjevič Rudolf v zvišenih besedah, in je osobito povdarjal, da je temu stoletju prirodoznanstvo udarilo pečat na čelo in da naravoslovci povsod prodirajo v duhu prave ker podučno utemeljene omike.

Dunaj, 6. aprila. Kurandni pogreb je bil velikanski in se ga je mnogo odličnih gostov vdeležilo. Med drugimi so bili navzoči: trgovinski minister, podpredsednik gosposke zbornice knez Czartoryski, Schmerling, Glaser, župan, mestni odborniki, predsednik policijskega ravnateljstva, mnogo poslancev, vrhovni uradniki severne železnice, učenjaki, pisatelji in drugi odličnjaki. Spalir so delali služabniki severne železnice, občine in židovske občine, ob krsti ki je bila vsa pokrita z venci. Sprevod ni imel konca ne kraja; koder se je premikal so plin prižgali. Na osrednjem pokopališču govorila sta pridigarja Jellinek in Gudemann potem pa še Herbst.

Praga, 7. aprila. Tukajšna vest, da bi bil redarstveni komisar odposlal 16 redarjev v Reichenberg, kateri naj bi namesto ondašnje mestne straže v službo stopili, je izmišljena.

Petrograd, 6. aprila. Govorica o ruskem posojilu se ne potrdi.

Tuji.

4. aprila.

Pri **Malič**: Ziegler in Miahma, zasebnika, z Dunaja. — V. Winkler, zemljemerec, z Dunaja. — Beck, Fandler, Grünwald in Hirsch, kupč. potovalec, z Dunaja.

Pri **Stonu**: Maks Selinger, kupč. potovalec, z Dunaja. — K. Krajnik, kupč. potovalec, iz Grada. — Mali, tovarnar, iz Trčica. — Henrik Müller, agent, iz Trsta. — pl. Mihalovich-Schaffgotsch, s hčerjo, iz Zagreba. — pl. Latinović, iz Rateč. — Majdič, posestnik, iz Kranja.

Pri **Tavčarju**: Bened. Gautsch, grajšč. oskrbnik, s soprogo, iz Monakova. — A. Balsiefen, kaplan, iz Monakova. — Rih. Kloss, kupec, z Dunaja.

Pri **Južnem kolodvoru**: Baron Rothschild, zasebnik, iz Višnje gore. — J. Naglos, zasebnik, z Dunaja. — Miha Schmerha, kupč. potovalec, z Dunaja. — L. Gotaszewsky, zemljemerec, iz Krakove. — Janez Korošec, iz Brezine.

Dunajska borza.

5. aprila.

Papirna renta po 100 gl.	79 gl. 80	kr
Sreberna	80	95
4% avstr. zlat. renta, davka prosta	101	70
Papirna renta, davka prosta	95	45
Ogerska zlat. renta 6%	122	—
„ „ 4%	91	95
„ „ papirna renta 5%	88	60
Kreditne akcije	160 gl.	321
Akcije anglo-avstr. banke	200 gl.	117
„ avstr.-ogerske banke	845	—
„ Länderbanke	114	50
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	569	—
„ državne železnice	318	75
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	209	75
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl.	123
4% „ „ 1860	500	137
Državne srečke iz l. 1864	100	171
„ „ 1864	50	171
Kreditne srečke	100	176
Ljubljanske srečke	20	23
Rudolfove srečke	10	19
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	108	50
„ „ Ferdinandove sev.	106	50
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104	50
London	121	35
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	69
Francoski napoleon.	9	60 1/2
Nemške marke	59	30

Naznanilo.

(3)

Šolske sestre v Repnjah sprejmejo po veliki noči proti primernemu plačilu v stanovanje in na hrano nekoliko deklic, ki želé tamošnjo deklisko solo obiskovati.

Za velikonočne praznike!

Missale Romanum cum Proprio Dioecesis Labacensis

je zmiraj v raznih navadnih in izvrstnih vezih v zalogi; posebno priporočamo:

- Vezane v lepo rudečem usnji, bogato pozlačenih platnicah in v hrbtu 30 gl.;
- ravno tiste z dvojnim zaponom in okovom 35 gl.;
- izvrstno rudeče usnje z vloženiimi barvami in s celim pozlačenim okovom 45 gl.

Cenilniki in tiskovni obrasci se pošiljajo na zahtevanje.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.